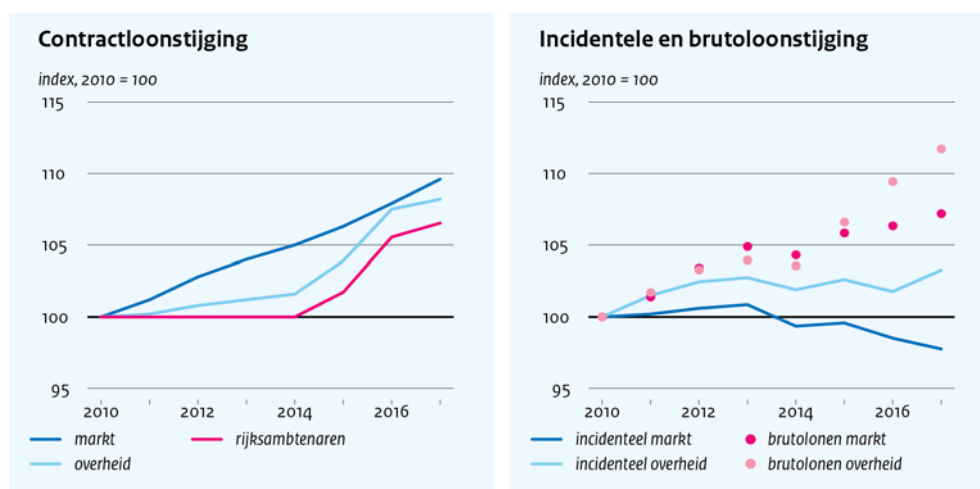


Nullijn ambtenaren ingehaald?

De brutolonen in de sector openbaar bestuur zijn sinds 2011 harder gestegen dan de markt. In 2010 werd de nullijn voor ambtenarsalarissen ingevoerd als onderdeel van het Regeerakkoord Rutte-Verhagen, als reactie op de grote recessie. De nullijn duurde tot 2015. Aan het einde van de nullijn liepen de brutolonen in de sector openbaar bestuur 0,8%-punt achter op de marktsector. Vanaf 2015 zijn de brutolonen in de sector openbaar bestuur harder gestegen dan in de markt (rechterfiguur). De inhaalslag van de brutolonen hangt samen met een hardere stijging van de incidentele lonen: in de periode 2010 tot en met 2017 met 5,5%-punt meer dan in de markt.

De relatief hoge incidentele loonstijging in de sector openbaar bestuur compenseert niet alle werknemers. De incidentele lonen in de marktsector zijn sinds 2014 gedaald, in de sector openbaar bestuur zijn deze ongeveer gelijk gebleven. Het is aannemelijk dat de relatieve stijging van de incidentele lonen in de sector overheid grotendeels wordt veroorzaakt door samenstellingseffecten. De sector openbaar bestuur kan bijvoorbeeld een relatief minder grote toename van het aandeel flexwerkers hebben gekend, in vergelijking met de marktsector. Een andere mogelijkheid is dat sommige werknemers in de sector openbaar bestuur tijdens of na de nullijn relatief vaker een periodiek of een gunstige baanwisseling meemaken dan in de marktsector. Echter, deze incidentele beloning is voorwaardelijk en niet altijd structureel, dit compenseert daardoor niet iedereen.

De cao-loonstijging in de sector openbaar bestuur laat na 2014 een inhaaleffect zien. In de periode 2011 tot en met 2014 zijn de cao-lonen van onder meer rijksambtenaren, politie en de rechterlijke macht niet gestegen als gevolg van de nullijn. Aan het einde van de nullijn liepen de cao-lonen van de rijksambtenaren 5%-punt achter ten opzichte van de marktsector, in de jaren erna vindt een inhaalslag plaats (linkerfiguur). Voor rijksambtenaren was het cumulatieve verschil met de marktsector in 2017 ten opzichte van 2010 gekrompen tot 3,1%-punt. Voor de totale sector openbaar bestuur (waaronder het onderwijs, decentrale overheden en de kabinetssectoren) was het verschil in loonstijging ten opzichte van de markt in 2014 3,4%-punt. Ook de totale sector openbaar bestuur maakte een inhaalslag; in 2017 was het verschil met de marktsector gedaald tot 1,4%. In 2018 zijn de cao-lonen in de sector openbaar bestuur harder gestegen dan in de marktsector, het cao-loonverschil ten opzichte van 2010 is hierdoor verder gedaald tot ongeveer 0,8%-punt (a).



Bron: CPB en CBS ([link](#)).

(a) De cao-looncijfers voor 2018 zijn nog niet definitief, echter meer dan 95% van de cao's zijn afgesproken.